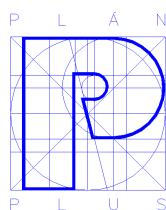

POSOUZENÍ AKTUÁLNÍHO STAVU OPĚRNÝCH ZDÍ KRAMÁŘOVY VILY (BAŠTA SV. MÁŘÍ MAGDALÉNY)

GOGOLOVA 212/1,
PRAHA 1 - HRADČANY

1. PRŮVODNÍ ZPRÁVA

POSOUZENÍ AKTUÁLNÍHO STAVU OPĚRNÝCH ZDÍ KRAMÁŘOVY VILY (BAŠTA SV. MÁŘÍ MAGDALÉNY) GOGOLOVA 212/1, PRAHA 1 - HRADČANY PPR 1. PRŮVODNÍ ZPRÁVA

OBSAH:

1. Úvodní údaje
  - 1.1. Účel
  - 1.2. Základní identifikační údaje
  - 1.3. Základní informace o lokalitě a předmětném pozemku
2. Stavebně technický průzkum
  - 2.1. Realizace bastionu včetně výčtu dokumentovatelných dodatečných úprav a oprav opěrných zdí
  - 2.2. Západní část - popis stávajícího stavu a jeho zhodnocení
  - 2.3. Východní část - popis stávajícího stavu a jeho zhodnocení
3. Závěr

1. ÚVODNÍ ÚDAJE:

1.1. Účel:

Účelem této projektové dokumentace je posouzení aktuálního stavu opěrných zdí Kramářovy vily, tj. části Bašty sv. Máří Magdalény (Bastion XIX), Gogolova 212/1, Praha 1 – Hradčany, jako podklad pro rozhodnutí investora o provedení oprav předmětných konstrukcí a příp. jako podklad pro další stupně projektové dokumentace. Předmětem posouzení jsou na základě zadání investora stěny situované východně a západně od Kramářovy vily.

1.2. Základní identifikační údaje:

Název akce: Posouzení aktuálního stavu opěrných zdí Kramářovy vily (Bašta sv. Máří Magdalény)

Místo stavby: Gogolova 212/1
Praha 1 - Hradčany

Investor: Úřad vlády České republiky
nábř. Edvarda Beneše 128/4, Praha 1

Objednatel: Úřad vlády České republiky
nábř. Edvarda Beneše 128/4, Praha 1

Hlavní projektant: PLÁN PLUS, s.r.o., projekční a inženýrská kancelář
Horňátecká 1772/19, Praha 8
Ing. Martin Ehrenthal, jednatel
Ing. Gabriela Navrátilová, projektant
283 841 569, plan.plus@volny.cz

Stavebně technický průzkum: PROJEKTY-ZEMEK, s.r.o.
Radějovice 417E
Ing. Bohumil Zemek
603 416 201, projekty.zemek@volny.cz

Zakázkové číslo: 22020

Stupeň projektu: PPR

Termín zpracování: III. Q 2020

1.3. Základní informace o lokalitě a předmětném pozemku:

Předmětné opěrné stěny, v níže uvedených schématech červeně vyznačené, se nachází na hranici areálu Kramářovy vily, Gogolova 212/1, Praha 1 – Hradčany a jsou součástí městského opevnění – Mariánských hradeb, postavených v 17.-18. století a rušených počínaje 19. stoletím.

zdroj: geoportalpraha.cz

Jedná se o území plošné památkové ochrany, a to památkové rezervaci v hl. m. Praze, která je od roku 1993 prohlášena za památku světového kulturního dědictví UNESCO, resp. chráněna dle Nařízení vlády ČSR č. 66/1971 Sb. o památkové rezervaci v hlavním městě Praze. Jedná se o archeologickou lokalitu jádro hl. m. Prahy. Kramářova vila pak je nemovitou kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek pod R.č. Ú.s. 1-161/12.

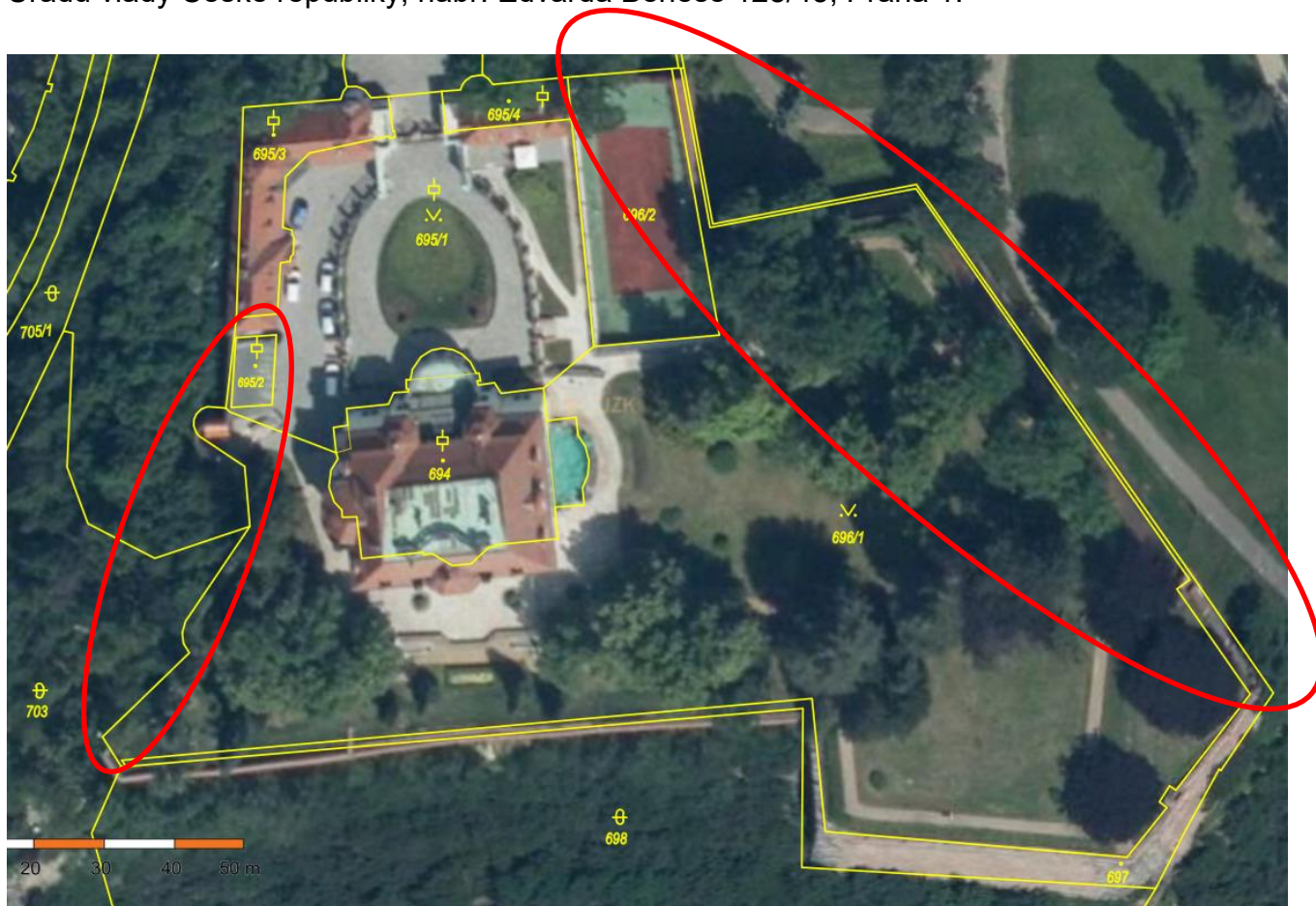
Jedná se dále o území v ochranném pásmu metra, v ochranném pásmu letiště/leteckých radionavigačních zařízení, ochranném pásmu maloplošných zvláště chráněných území,

v územním systému ekologické stability, v ochranném pásmu elektronických komunikací, vodovodních řadů a kanalizačních stok a sběračů.

Areál se nachází v blízkosti výškového rozhraní terasy Letenské pláně a vltavské nivy, terén na západní a jižní straně areálu strmě klesá dolů, východním směrem je areál situován do prostoru Letenské pláně s výškovým rozdílem cca 9 m. Přibližně 35 m severovýchodním směrem od jihovýchodního nároží předmětného bastionu k Hanavskému pavilonu se nachází lokalita sesuvu menšího rozsahu.

Stěny se nachází na parcelách č. 695/1, 696/1, 696/2 a 697 v k.ú. Hradčany. Vlastníkem všech těchto nemovitostí je Česká republika, právo hospodaření s majetkem státu přísluší Úřadu vlády České republiky, nábř. Edvarda Beneše 128/45, Praha 1.

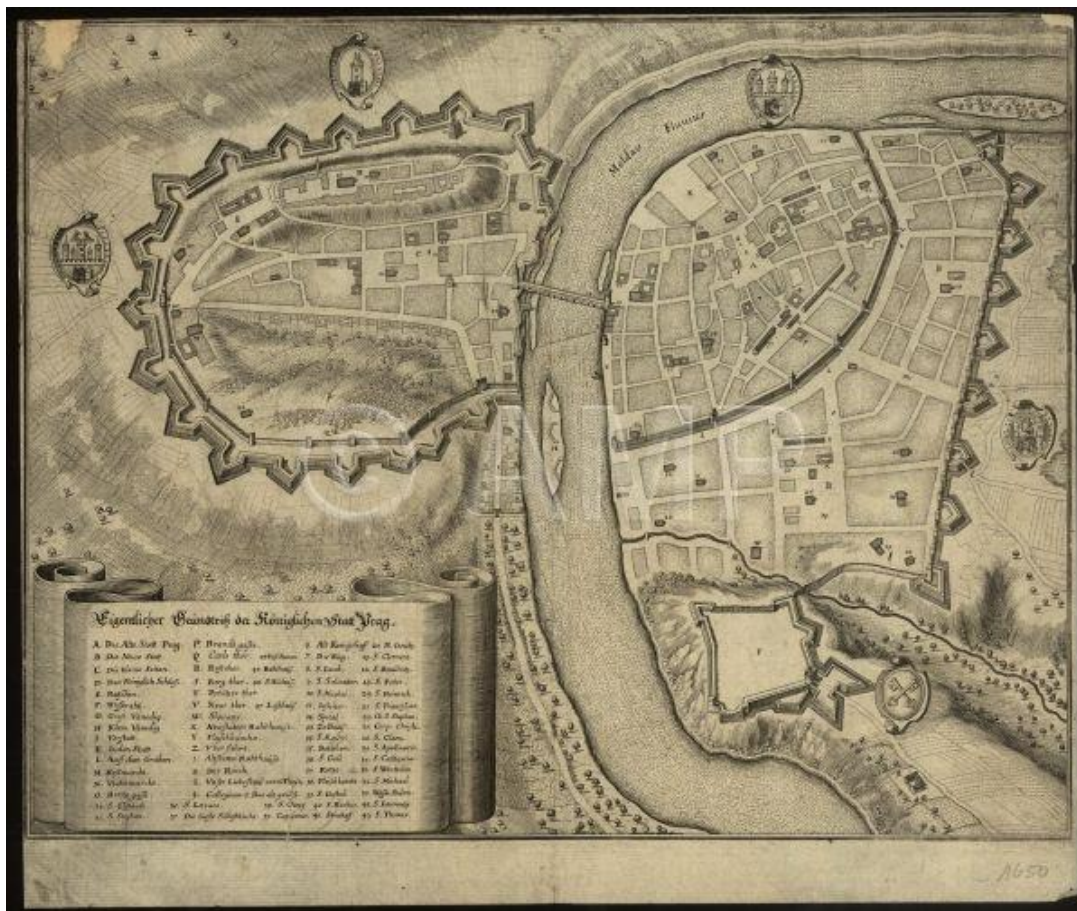
zdroj: cuzk.cz

2. STAVEBNĚ TECHNICKÝ PRŮZKUM:

2.1. Realizace bastionu včetně výčtu dokumentovatelných dodatečných úprav a oprav opěrných zdí:

Opěrné zdi Kramářovy vily jsou součástí bašty sv. Máří Magdalény (Bastion XIX.) Mariánských hradeb, části barokního levobřežního opevnění Prahy – Malé Strany a Hradčan, které bylo budováno v průběhu 17. a 18. století. Základem hradeb bylo

provedení pětibokých bastionů v rozestupu cca 200-300 m navazujících takřka kolmo na kurtiny.

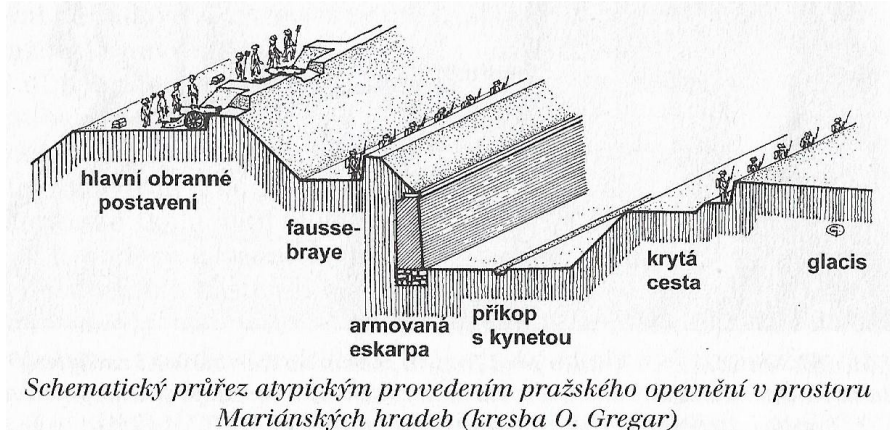

Půdorysný plán Prahy vydaný roku 1650
zdroj: mapový portál Historického atlasu měst ČR

Dle stavebně-historického průzkumu zpracovaného k akci Oprava barokního opevnění Prahy podél ulic u Bruských kasáren – nábr. E. Beneše společností PUDIS, a.s. v 08/2014 „všechny bastiony měly jednoduchý čtyřboký tvar, zemní val, silný 17-30 m byl armován zdivem z lomového kamene o síle cca 450-300 cm a v líci opatřen cihelnou obezdívkou. Výška stěn eskarpy se pohybovala kolem 650 cm podle místních podmínek. Nároží bastionů byla bosována kamennými kvádry, které tvořily rovněž podezdívku a kordonovou římsu mírně ukloněné eskarpové stěny. Nad úrovní kamenného kordonu byl obvykle ještě zhruba 3 m vysoký zemní násyp, na jehož koruně byl vybudován banket s ochrannou předprsní.(...) Severní část bastionového opevnění od pravé části kurtiny mezi bastiony X.-XI. (u vojenského hřbitova), až po bastion XIX. (dnes Kramářova vila) měla poněkud odlišné uspořádání. (...). Konstrukce hradčanské fortifikace v úseku bastionů XII-XIX byla tvořena jakýmsi předvalím nad horní hranou eskarpy – tzv. fausse braye, který sloužil jako stanoviště pěchoty při obraně příkopu a kryté cesty. (...) Nad kordonem eskarpy byl budován nejprve přední nízký val, ukončený hliněnou předprsní nebo nízkou zídou – baketem, chránícím postavení střelců z ručních zbraní. Teprve za ním byl vybudován hlavní zemní val o výšce 4-6 metrů, na kterém byla za zemní předprsní

nebo banketem rozmístěna jednotlivá dělová palebná postavení. Celková výška takto konstruovaného opevnění tak dosahovala až 13,5 m nade dnem příkopu.“

zdroj: SHP Oprava barokního opevnění Prahy podél ulic u Bruských kasáren – nábr. E. Beneše, PUDIS, a.s. v 08/2014.

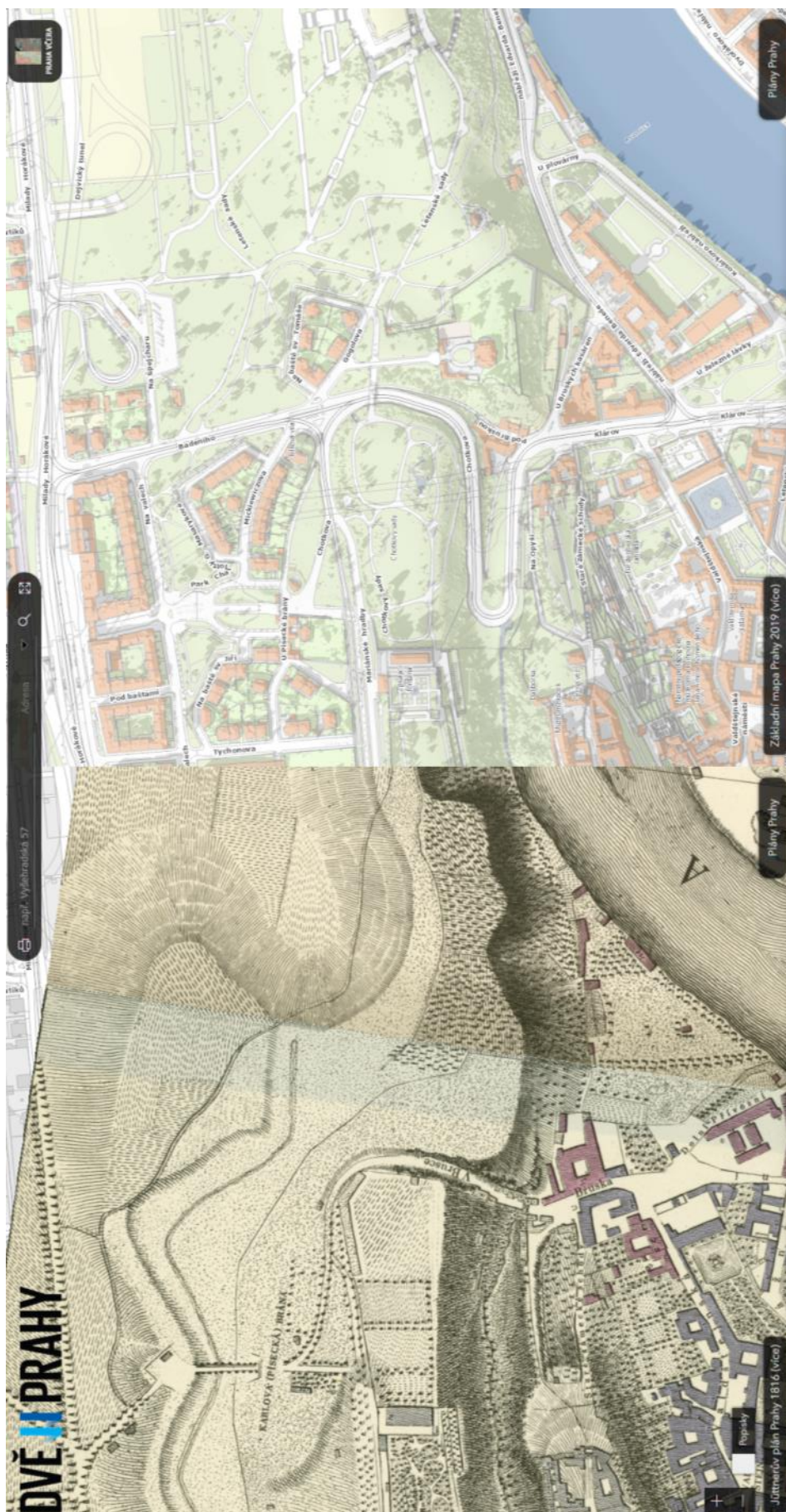
Dle výše citovaného stavebně historického průzkumu byl bastion č. XIX v horní úrovni Letenské pláně později posílen předsunutým ravelinem, a posléze i doplněn zemním opevnění podél hrany Letenské pláně směrem k Bubnům.

Pohled na Pražský hrad z Mariánské bašty v roce 1870
Zdroj: wikipedia.cz (Mariánské hradby)

V 2. polovině 19. století pozbyly hradby již zcela svého vojenského významu a r. 1874 bylo započato s jejich částečným bouráním.

Vývoj předmětné lokality lze rovněž dovodit z následujících archivních plánů:

Jüttnerův plán Prahy 1816, zdroj: IPR hl.m. Prahy

Mapy stabilního katastru 1:2880 z 20. až 50. letech 19. století, zdroj: IPR hl.m. Prahy

Mapy stabilního katastru 1:720 z roku 1856, zdroj: IPR hl.m. Prahy

Polohopisný plán královského hlavního města Prahy 1884, zdroj: IPR hl.m. Prahy

Plán polohy a výšek královského hlavního města Prahy 1889, zdroj: IPR hl.m. Prahy

Výškopisný plán hlavního města Prahy s okolím 1920-1924, zdroj: IPR hl.m. Prahy

Předmětná lokalita doznává dalších změn kolem r. 1911, a to v souvislosti s výstavbou Kramářovy vily v prostoru bašty sv. Máří Magdalény, lokálně je stav hradeb dle dostupných pramenů však již neuspokojivý. Kramářova vila a s ní patrně i předmětné opěrné stěny se po krátkém mezidobí ve 40. letech 19. století, kdy byly ve vlastnictví či správě Společnosti dr. Karla Kramáře a následně Národního muzea, dostává v roce 1952 do správy Úřadu předsednictva vlády. Tento úřad, potažmo Úřad vlády ČR, pak provádí dílčí dodatečné opravy od 80. let 20. století do dnešních dní.

V archivu Národního památkového ústavu, územní odborné pracoviště v Praze (dále jen NPÚ) (předchůdce: Pražské středisko státní památkové péče a ochrany přírody, dále jen PSSPPOP, Pražský ústav státní památkové péče a ochrany přírody, dále jen PÚ SPPOP), příslušného stavebního úřadu ÚMČ Praha 1 Odboru výstavby (dále jen SÚ) (předchůdcem Okresní národní výbor v Praze 1, dále jen ONV Praha 1, Obvodní úřad Městské části Praha 1 Odbor výstavby, dále jen OÚMČ Praha 1 OV) a Magistrátu hl.m. Prahy Odboru památkové péče (dále jen MHMP OPP) (předchůdce Odbor kultury Magistrátního úřadu HMP, Odbor památkové péče Magistrátního úřadu hl.m. Prahy, dále jen OPP MÚP) byly dohledány následující doklady o návrzích a realizacích oprav bastionu:

- r. 1911

červen 1911: povolení Magistrátu královského hlavního města Prahy stavby opěrných zdí a opravení povrchu na baště č. XIX., plány nedochovány, rozsah neupřesněn (zdroj archiv SÚ, povolení Magistrátu král.hl. města Prahy č.j. III. 7211ai911 ze dne 13.6. 1911)

- r. 1916

květen 1916: pobídka k provedení řádného odvodnění jižní zdi zahrady před budovou opravované v r. 1911 (zdroj archiv SÚ, sdělení Magistrátu král.hl. města Prahy č.j. III-4097/16 ze dne 25.5. 1916)

- r. 1971

listopad 1971: porada na předsednictvu vlády za účelem posouzení navrhované úpravy zříčené zdi v délce cca 20 m u zahradní terasy vily předsednictva vlády dle projektu Státního ústavu pro rekonstrukce památkových měst a objektů; zeď se zřítíla údajně v r. 1939 (zdroj archiv spisovny NPÚ, vyjádření PSSPPOP č. 6913/71 ze dne 30.11. 1971)

listopad 1971: souhlasné vyjádření Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody k navrhovanému řešení, tj. „rekonstrukci v havarijním úseku postavením nové opěrné zdi s povrchovou úpravou cihel a provedením nového násypu do původní úrovně“ (zdroj archiv spisovny NPÚ, vyjádření PSSPPOP č. 6913/71 ze dne 30.11. 1971)

- r. 1982

únor – září 1982: stavba Vládní vila – prefabrikovaná zeď, „délka zdi 26 m, výška 7,60 m, šířka v koruně 2,60 m, v patě 3,00 mm. Prefabrikovaná zeď typ Ingstav – Ing Jandásek, líc obezděný pálenou cihlou r 200, krytí provedeno prejzy s přesahem. Po havárii zdi provedena oprava na základě ohlášení ONV Praha 1, do původního líce s osazením pískovcových kvádrů, které byly použity původní. Zdivo provedeno na maltu cementovou 50-100, oboustranně spárované cementovou maltou. Pata zdi odvodněna drenáží, zásyp prefabrikátů proveden šotolinou a sypaninou se zhutněním. Pro budoucí oplocení osazeny ocelové trubky prof. 100 mm, oplocení si provede investor sám.“ (zdroj archiv

spisovny NPÚ, zápis Rudný projekt Brno o dokončení prací zn. Ič/Sk/Di/5555 ze dne 19.10. 1982 adresovaný PSSPPOP)

- r. 1983

březen 1983: nařízení Odboru výstavby ONV Praha 1 vlastníkově stavby ke zjednání nápravy – řádné údržby stavby, tj. zabezpečení řádné opravy opěrných a ohradních zdí včetně dozvěnění dřívě sesutých částí situovaných nad hlavní komunikací (zdroj archiv SÚ, rozhodnutí ONV Praha 1 OV č.j. Výst. 0680/83/Sv/Rá/4/212 ze dne 30.3. 1983)

červenec 1983: rozhodnutí o odvolání NV HMP ve smyslu potvrzení rozhodnutí z března 1983 s doplněním, že se nejedná o havarijní stav, ale údržbu (zdroj archiv SÚ, rozhodnutí NV hl. města Praha 1 OV č.j. VÝS/1-2270/83-Kn/Pk ze dne 12.7. 1983)

- r. 1986

červenec 1986: oznámení Úřadu předsednictva vlády adresované PSSPPOP o rekonstrukci opěrného zdiva avizované na září 1986 v rozmezí cca 5 let, popis stavby nejasný, zmiňována lokalita U bruských kasáren a nábr. Kpt. Jaroše (zdroj archiv spisovny NPÚ, sdělení ÚPV č. sine/86-316 ze dne 18.7. 1986)

- r. 1989

červen 1989: žádost Úřadu předsednictva vlády o posouzení a vyjádření ke studii oprav opěrných zdí u vládní vily vypracované Vojenským projektovým ústavem (zdroj archiv spisovny NPÚ, žádost Úřadu předsednictva vlády ze dne 13.6. 1989, č.j. PSSPPOP 5327)

červenec 1989: souhlasné vyjádření PSSPPOP ke studii oprav opěrných zdí (zdroj archiv spisovny NPÚ, vyjádření PSSPPOP č.j. 5327/89/PA/BI ze dne 7.7. 1989)

- r. 1990

duben 1990: ohlášení rekonstrukcí opěrné zdi ONV Praha 1 (zdroj archiv spisovny NPÚ, ohlášení ONV Praha 1, č.j. Výst. 0532/90-Vk-4/212 ze dne 12.4. 1990) na základě žádosti vlastníka, ve které je specifikován následující rozsah prací: nadezdění zdi v pásu 0,55 m na úroveň původní koruny zdi z cihel plných lícových, vytvoření chodníčku u koruny zdi v š. 0,6 m, vybudování železobetonové úhlové zdi s opláštěním na líci o tl. 0,15 m a spárováním cementovou maltou, vyspravení stávající zdi (zvětralé části odstraněny a nahrazeny opukou či cihlami), očištění a přespárování původního zdiva; pracovní úsek je u zdi směrem k nábr. kpt. Jaroše a ve II. Etapě „se bude jednat o zídku rovnoběžnou s přístupovou komunikací do vily po levé straně – směr ke křižovatce s ul. Mičurinovou“ (dnes Badeniho ul.) (zdroj archiv SÚ, oznámení o zahájení rekonstrukčních prací č.j. 2989/90-316 ze dne 16.3. 1990 (22.3. 1990))

- r. 1991

srpen 1991: podnět k zahájení správního řízení: vyjádření PÚ SPPOP pro Odbor kultury Magistrátního úřadu HMP o provádění prací v rozporu se schválenou dokumentací, která měla být dále upřesněna a projednána, na místo nezbytných výměn cihelného opláštění ručně vyráběnými cihlami došlo k provedení plenty z nového zdiva odlišné textury (zdroj archiv spisovny NPÚ, vyjádření PÚ SPPOP č. 6946/91 ze dne 7.8. 1991)

listopad 1991: rozhodnutí Odboru památkové péče MÚP o uložení opatření zajistit zpracování a projednání řádné PD (zdroj archiv spisovny NPÚ, rozhodnutí OPP MÚP ze dne 4.11. 1991)

- r. 1995

květen 1995: souhlasné vyjádření Pražského ústavu památkové péče a OPP MHMP k rekonstrukci tenisového kurtu, ohlášení prací Odboru výstavby OÚMČ Praha 1, rozsah prací na opěrných stěnách není zřetelný (zdroj archiv spisovny NPÚ, vyjádření PÚPP č.j. 6883/95 ze dne 3.5. 1995, rozhodnutí MHMP OPP č.j. 23225/95 ze dne 30.5. 1995, sdělení OÚMČ Praha 1 OV č.j. Výst. 3053/95-Be-4/212 ze dne 1995)

- r. 1996

duben 1996: souhlasné vyjádření Pražského ústavu památkové péče ke studii oprav z května 1989 se zohledněním provedení prací z let 1990-1991 (zdroj archiv spisovny NPÚ, vyjádření PÚPP č.j. 2835/96/R/So ze dne 5.4. 1996)

září 1996: Návrh konzervace a restaurování bastionu sv. Máří Magdalény u Kramářovy vily zpracovaný akad.arch. M. Hulcem, jehož předmětem je statické zajištění stavby, dozdivění vyvaleného zdiva v jižní části, konzervace a doplnění či výměna historického zdiva a kamenných prvků včetně odstranění lícové obezdívky, úprava nedokonalé rekonstrukce nárožní části opevnění nad kamennou římsou, úprava zeleně a případně i výměna nevhodného oplocení východní části zahrady (zdroj MHMP OPP technická zpráva architektonické části)

říjen 1996: souhlasné vyjádření Pražského ústavu památkové péče a MHMP OPP k projektu pro stavební povolení ze září 1996, obsahuje požadavek na rozšíření úprav o severní zeď včetně úpravy vstupu do krytu v patě zdi (zdroj archiv spisovny NPÚ, vyjádření PÚPP č.j. 16 352/96/R/So ze dne 14.10. 1996, rozhodnutí MHMP OPP č.j. OPP 7450/96 ze dne 15.10. 1996)

listopad 1996: stavební povolení pro opravu ve třech etapách (zdroj spisovny NPÚ, stavební povolení OÚ MČ Praha 1 OV č.j. 4493/96-Mš-4/212 ze dne 20.11. 1996)

- r. 1997

duben 1997: ohlášení opravy vnitřních rozvodů K+V, opravy podlah a omítek, oprava areál. kanalizace, přespádování venkovních ploch, oprava opěrných zdí, rozsah oprav opěrných zdí blíže nespecifikován (zdroj archiv SU, ohlášení OÚMČ Praha 1 OV č.j. 1378/97-He-4/212)

- r. 2000

září 2000: kolaudace opěrné zdi staničení 1-7 I. Etapa (zdroj spisovna NPÚ, kolaudační rozhodnutí č.j. Výst. 3173/00-Šh-4/212), při realizaci došlo k změnám původního projektu: při zdění nové cihelné zdi na místo zřícené se na krajích vyzdily cca 1,5m dlouhé úseky (pilíře), které se zavázaly do kamenného opukového zdiva, vnitřní zeď včetně základu se oddílovala, odkryla se šikmá pata zdi a terén se upravil ve směru ode zdi, terén se za korunou snížil a byly provedeny dendrologické úpravy, úpravy koruny a římsy z ručně pálených cihel, povrchová úprava svislých ploch byla provedena po vyspravení (plombování) zdiva vápennou omítkou včetně hydrofobizace, práce prováděny na základě PD zpracované společností Křístek, Trčka a spol.s.r.o. (zdroj archiv SÚ, DSPS z 08/2000)

- r. 2001

listopad 2001: kolaudace opěrné zdi staničení 7-13 I a II. Etapa zdroj spisovna NPÚ, kolaudační rozhodnutí č.j. Výst. 4434/01-Šh-4/212), II. etapa staničení 7 až 8 – otryskání vnějšího líce zdiva, proškrabnutí spár, plombování poškozených míst s použitím ručně vyráběných cihel, omítání vápennou maltou zatíranou do líce, patinace povrchu, hydrofobizace povrchu, restaurování zdiva nároží a římsy, II. Etapa staničení 8-13 blíže

nespecifikováno, práce prováděny na základě PD zpracované společností Křístek, Trčka a spol.s.r.o. (zdroj archiv SÚ, DSPS z listopadu 2000 a listopadu 2001)

r. 2003

září 2003: kolaudace opěrné zdi staničení 13-14 II. Etapa, práce prováděny na základě PD zpracované společností Křístek, Trčka a spol.s.r.o. (zdroj archiv SÚ, kolaudační rozhodnutí ÚMČ Praha 1 OV č.j. 3348/03-Č-4/212 ze dne 10.9. 2003)

- r. 2004

říjen 2004: souhlasné vyjádření NPÚ ÚOPP k dokumentaci pro stavební povolení z 08/2004 pro odvodnění ohradní zdi bastionu (zdroj archiv spisovny NPÚ, vyjádření NPÚ ÚOPP č.j. 15444/2004/a/R ze dne 20.10. 2004)

listopad 2004: rozhodnutí MHMP OPP k dokumentaci pro stavební povolení z 08/2004 pro odvodnění ohradní zdi bastionu (zdroj archiv spisovny NPÚ, rozhodnutí MHMP OPP č.j. MHMP/132246/2004 ze dne 8.11. 2004), ohlášení ÚMČ Praha 1 k odvodnění, jehož předmětem je provedení žlabu paralelně se zdí včetně vodorovných a svislých vrtů, z nichž budou vody odváděny před líc zdiva chrliči (zdroj archiv SÚ, PD z 08/2004)

- r. 2006

březen 2006: nesouhlas NPÚ ÚOPP s konzervací novodobých přizdívek (zdroj archiv spisovny NPÚ, vyjádření NPÚ ÚOPP č.j. 1644/2006/a/R a 1147/2006/a/R ze dne 14.3. 2006)

květen 2006: nesouhlasné rozhodnutí MHMP OPP s konzervací novodobých přizdívek (zdroj archiv spisovny NPÚ, rozhodnutí MHMP OPP č.j. MHMP 32720/2006/Kos ze dne 17.5. 2006)

říjen 2006: nesouhlasné vyjádření NPÚ ÚOPP s konzervací novodobých přizdívek v rámci odvolání proti rozhodnutí MHMP OPP (zdroj archiv spisovny NPÚ, vyjádření NPÚ ÚOPP č.j. NPÚ-302/7165/2006 ze dne 25.10. 2006)

červen 2006: postoupení odvolání ve věci konzervace zdi (novodobé přizdívky) na Ministerstvo kultury, Odbor památkové péče (zdroj MHMP OPP, postoupení odvolání č.j. MHMP 32720/2006/Kos ze dne 8.6. 2006)

- r. 2012

říjen 2012: záznam z kontrolní prohlídky na místě, práce na jižní opěrné stěně na odstranění havarijního stavu (vyvalené zdivo) konzultované s NPÚ a MHMP OPP budou oznámeny SÚ (zdroj archiv SÚ, záznam ÚMČ Praha 1 ze dne 9.10. 2012)

- rok 2014

duben 2014: PD Oprava barokního opevnění Prahy podél ul. U Bruských kasáren – nábrž. E. Beneše zpracované společností PUDIS, a.s., jeho součástí je i stavebně historický průzkum (zdroj MHMP OPP, stanovisko MHMP OPP ze dne 23.9. 2014)

červenec 2014: podmíněně souhlasné vyjádření NPÚ ÚOPP k opravě spodní úrovně bastionu sv. Máří Magdalény (zdroj MHMP OPP, vyjádření NPÚ-311/36173/2014 ze dne 10.7. 2014)

září 2014: podmíněně souhlasné závazné stanovisko MHMP OPP k opravě spodní úrovně bastionu sv. Máří Magdalény (zdroj MHMP OPP, stanovisko MHMP OPP ze dne 23.9. 2014).

Z výše uvedeného vyplývá, že bastion ve 20. století doznává změn jednak v souvislosti s provedením Kramářovy vily počátkem století a následně až na základě velmi špatného stavu jednotlivých částí počínaje 80.-tými lety, a to v jednotlivých více či méně souvislých etapách na základě projednání s příslušnými dotčenými orgány státní správy či naopak v rozporu s projednanou dokumentací, příp. přímo bez projednání. Výsledkem výše uvedených oprav je relativně utěšený stav jižní části bastionu a neuspokojivý stav jeho východní a západní části.

2.2. Západní část - popis stávajícího stavu a jeho zhodnocení:

Západní zeď je celkové délky cca 80 m a výšky cca 3,5-6,5 m od přilehlého terénu a je zděná z plných cihel, popř. ze smíšeného zdiva z cihel a opuky. Koruna zdi je kryta cihelným sedlem. Lokálně již byly provedeny výměny jednotlivých cihel, a to v koruně stěny, pouze jižní část této zdi ve staničení Z9-Z10 prošla v relativně nedávné době (patrně v roce 2000) generální opravou. Výškový rozdíl terénů (v interiéru a exteriéru v jednotlivých řezech stěny) se pohybuje od cca 0,5 m po cca 5,5 m.

Západní zeď jeví na 3 místech staticky významné svislé trhliny (trhliny jsou situovány i v části rekonstruované v r. 2000!), šikmo uložené cihly kryjící korunu zdi lokálně chybí, tzn. dochází k zatékání do koruny zdiva. Zdivo je dále povrchově zvětralé s vyplavenými spárami, stav je přitom zčásti kaširován popínavým břečťanem. V malém rozsahu je provedeno nevhodné doplnění jednotlivých cihel maltou, zvětralé jsou rovněž některé z kamenů šambrány poterny.

2.3. Východní část - popis stávajícího stavu a jeho zhodnocení:

Na základě dostupných pramenů lze konstatovat, že základním historickým řešením opěrných zdí bastionu je masivní kamenná zeď s převahou opuky krytá na líci cihelnou přízdívkou tl. min. 300 mm. Významnější úpravy původního řešení lze očekávat z doby výstavby Kramářovy vily, nicméně z tohoto období se nedochovali žádné bližší zmínky.

Východní zeď je celkové délky celkem cca 160 m a její provedení včetně výšky je oproti západní zdi poměrně různorodé. V zásadě se dá rozdělit na čtyři různé modely provedení, kterým pak i odpovídá technický stav.

V severní části ve staničení V1-V2 (čelo tenisového kurtu) dl. cca 17 m se jedná o konstrukci výšky do cca 5 m od přilehlého terénu (rozdíl úrovní terénu se pohybuje od 0 do cca 3,5 m), jež je provedena jako železobetonová stěna krytá cihelnou přízdívkou z exteriéru areálu, resp. obkladovou deskou z interiéru areálu, jejíž koruna je krytá prejzy a doplněná kovovým oplocením. Stav této části je vizuálně z vnější strany vcelku dobrý, pokud pomineme nevhodné graffiti a poměrně zřetelnou technologickou spáru, z interiéru jsou však patrné trhliny v obkladu, které mohou být způsobeny např. nevhodnou instalací bez řádné dilatace a dodržení potřebné velikosti spár, event. v extrémním případě může být příčinou trhlina nosného podkladu - stěny.

V severní části ve staničení V2-V3 (podélná strana kurtu) dl. 23 m je opěrná zeď v parteru šikmá s novodobou přízdívkou až po kamennou (pískovcovou) římsu – kordon umístěný cca 3 m nad přilehlým terénem. Nad kordonem je provedena novodobá svislá

železobetonová zeď výšky cca 5,5 m krytá z obou líců cihelnou přízdívkou, koruna zdi je opět krytá prejzy a doplněná kovovým oplocením. Rozdíl úrovní terénu je cca 7 m. Z exteriéru jsou patrné poruchy přízdívky dolní partie, zdivo v horní partii jeví pouze lokální poruchu - svislou trhlinu patrnou z interiéru poblíž staničení V2.

Ve střední části, tj. staničení V3-V5 dl. celkem cca 100 m, je opěrná zeď v parteru opět šikmá s novodobou přízdívkou z dutinových a plných cihel, vrstvou (patrně vyrovnávací) z betonu, dále pak původním cihelným zdivem a opukovým zdivem. Šikmá část výšky cca 4 m nad přilehlým terénem je opět lemována kordonem z pískovce, nad kordonem je pak realizována ve větším sklonu novodobá přízdívka z dutinových a plných cihel ložených podélně ve směru spádu, opět ale ukládaných do betonu. Vrstvou betonu bylo pravděpodobně vyrovnáno níže zastižené cihelné a betonové krytí valu, které může být úpravou z doby výstavby Kramářovy vily. Nad kordonem je (kolmá) výška stěny cca 3 m a terén přiléhající z interiéru areálu de facto kopíruje korunu zdi. Rozdíl výšek terénu tak je cca 7 m. Na koruně zdi zakončené řadou cihel je v současnosti provedeno jednoduché oplocení pletivem. Nároží ve staničení V4 je v dolní části provedeno z kamenných kvádrů. Přízdívka parteru střední části je prakticky v celém rozsahu poškozená. Kromě výrazného znečištění jsou ve velkých plochách cihly zvětřelé, resp. líc některých dutinových cihel je zcela odtržený a lokálně jsou v a pod přízdívkou dutiny. V nároží jsou některé kameny uvolněné, obdobný je lokálně i stav římsy. Horní část je oproti tomu vizuálně v lepším stavu, poškození je minimální.

V jižní části, tj. ve staničení V5-V6, je šikmý parter výšky cca 6,5 m proveden z původního zdiva z plných cihel, který kryje opukové zdivo. Kordon je proveden opět z pískovce a nad ním je provedena nízká cihelná zídka (v. cca 1,5 m). Rozdíl terénu je zde cca 7 m.

Tato část je v dobrém stavu, jedná se zdivo, které bylo rekonstruováno v r. 2003, pouze na dolní části je již patrné znečištění šikmého líce.

3. ZÁVĚR:

Stávající technický stav prakticky v celém předmětném rozsahu opěrných zdí není s výjimkou již rekonstruovaného úseku východní stěny uspokojivý.

Ve zdivu byly zastiženy staticky významné trhliny, části cihelného zdiva i kamenného nároží východní stěny vypadávají či hrozí pádem, a to i do veřejného prostoru s lavičkami v blízkosti stěn, nebo jsou podstatným způsobem degradovány (např. lokálně je odtržen líc cihel na hloubku až 40 mm v souvislých plochách i přes 1 m²), povrchově degradováno je i zdivo západní stěny. Některé z dodatečných úprav, zejména pak přízdívka parteru východní stěny, navíc poškozují historickou hodnotu bastionu, na což opakovaně poukazují zástupci NPÚ a MHMP OPP, a současně zhoršují technický stav původních konstrukcí. Lze přitom předpokládat, že přízdívky byly realizovány na základě nevyhovujícího technického stavu původního zdiva, který se takto nadále zhoršuje. Původní stěny přitom nelze coby nosnou konstrukci kontrolovat a dle potřeby sanovat. Přízdívka navíc byla provedena na betonem vyrovnanou původní konstrukci, otázkou proto

zůstává, zda bude možné odstranit tyto vrstvy bez významnějšího poškození původního zdiva.

V předmětné části s výjimkou odvodnění plochy tenisového kurtu není zřetelné odvodnění horní úrovně bastionu, současně přízdívkou v parteru východní stěny došlo k úpravě detailu římsy a koruna západní stěny je rovněž lokálně poškozená. Namáhání konstrukce srážkovou vodou a zemní vlhkostí tak rozhodně není zanedbatelné.

Některé poruchy jsou méně závažné, např. znečištění líců stěn, nálety dřevin, graffiti, nicméně vzhledem k lokalitě - Pražské památkové rezervaci a současně vzhledem k užívání Kramářovy vily coby reprezentativního objektu Úřadu vlády ČR stav konstrukcí i z těchto důvodů neodpovídá svému významu.

Nevyhovující stav je tak třeba neodkladně řešit, a to s ohledem na bezpečnost předmětné lokality, s ohledem na historickou hodnotu stavby, její umístění a využití a také s ohledem na náklady na opravy, které se odkládáním řádných udržovacích prací pouze navyšují.

V rámci navazujících prací bude třeba průzkum doplnit (mj. o provedení plošných sond, průzkum vlhkosti a salinity zdiva, zjištění geologických poměrů apod.), následný návrh řádně projednat u dotčených orgánů (zejména pak památkové péče) a co nejdříve realizovat tak, aby stav východní a západní části korespondoval s již opravenými částmi na jižní straně bastionu na obou výškových úrovních.

V Praze III. Q 2020

Ing. Martin Ehrental, Ing. Gabriela Navrátilová
283 841 569, plan.plus@volny.cz